

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novám ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad ca. „licarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általátok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.
Segédszerkesztő:
KETSKÉS ELEK.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István tér I.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdákban.

A munkásképzés országgyűlése.

Az „Ácsok Szaklapja“ április 15-iki számában azt írja: „Van Székesfehérváron egy-két agyalágyult keresztény szocialista, kik egyletesdit játszanak“. A „Népszava“ április 25-iki számában pedig a szocialdemokraták gyűlését országgyűlésnek nevezi. Tehát a keresztény szocialisták az egyletesdit is csak játszátk; de a demokráta Bokányiék egész komolyan országgyűlést rendeznek. Es ez elnevezésen nem is lehet mosolyognunk, mert ezek a férfiak céltudatosan és komolyan dolgoznak elveik diadaláért, míg a keresztény munkásképzés vezetésére hivatott és alkalmas egyének csekély kivétellel még mindig hosszú téli álmat alusznak.

A titkári jelentés szerint 1901-ben a demokráta szervezetnek 9 ezer tagja volt, s ma már 53 ezer; pedig a párt a földművelői munkásokat eddig még nem szervezte. Minő pártot és minő erőt fognak ezek képviselni, ha sikerül az egész ország munkásságát behálózni?

Tagadhatatlan, hogy a párt vezetősége sok hasznos munkát végez. Öntudatra ébreszti és neveli a munkásokat és akárhányan oly intelligenciára tesznek szert, hogy nem egy diplomás ember szegyenkezhetik mellettük; szónokaiknak egyike másik kiállja a versenyt sok parlamenti szónokkal; összetartásuk sokszor a legnagyobb áldozatok dacára példaszert; bevallott céljuk — biztosítani a munkásképzés megélhetését, tisztelgetet szerezni a munkásképzésnek, számukra jogokat kivívni — kiáll bármily erős kritikát; de az eszközökben nem válogatósak. Jelszavuk: Jerombolni minden társadalmi rendet, s annak romjain felemelkedni, kiölni a szivekből minden vallást, min-

den hazaszeretetet, nemzeti érzést; nem kell Isten, nem kell túlvilág, nem kell haza, ezekért áldozatot hozni nem érdemes. Előttük a gondolkodó főnek, államférfiúnak, munkaadónak, tőkésnek nincs tekintélye, nincs értéke, becsé csak a kézimunkának van és kiki annyit érdemel, amennyi munkát testi erejével fel tud mutatni.

Meggondolatlan fanatizmusukban szemet hunynak, hogy ez elvek feltalálói, terjesztői elég tökével rendelkeznek és oly kényelemben éltek, amilyen kényelem sokszor még az uralkodóknak sem jut osztályrészül: nem veszik észre, hogy azok az apostolok, kik legban osabban követelik a munka jogát és a munkás biztositását, maguk munka nélkül élnek és azokból válnak a legjobb apostolok, kik irtóznak a munkától, kiknek nehéz volt a kalapács, ügyetl mul fogták szerzőmunkájukat s kezdők munkájából kevés jutott a megélhetésre, de rendelkeztek jó erős hanggal s tele szedték magukat hangzatos frázisokkal, bejuttotak a központba, hol már dolgozók nem kell, hol a „megvetett, kiszipolyozott munkások“ keservesen szerzett pénzéből jut elég a billiardra pezsgőre, aranyláncra. A munkával szerzett pénzből nem azok élnek kényelmesen, kik azt megszerették, hanem a munkátlan, de kipróbált apostolok.

S kérdem, hova fajul az ember, ha kihal szívéből az Isten és hazaszeretet; e két legmagasabb erény, mely eddig mozgatta az egész emberiséget?

Mily büszkén hangoztatják megérdemelt nevüket: „házatlan bitangok“? Mit nekik, hogy hol ringott bölcsőjük, hogy hol léssen sírjuk, hogy a haza minden rögt apáik veritéke és vére öntözte, minden hant alatt apáik csontjai porladoznak; hogy e haza földje nyujt táplálékot?

Üres fogalom előttük a haza neve. „Ubi bene ibi patria“ elvét hangoztatják, élnek vándoréletet, mint a cigányok, hol legtöbbet lehet zsarolni, hol legtöbbet lehet henyelni, ott az ő hazájuk.

Az „istenkét“ is leszállítjuk trónjáról, nem kell vallás; nem kell túlvilág, nem kell örök élet, csak itt folyják jól sorsuk; s azt ha lassan is, de kivívják acélizmaikkal. Hogy minő bámulatos eredményt érnek el e téren, azt sajnos tapasztaljuk itt Székesfehérvárt is. Városunk híres volt mindeddig ősrégi keresztény voltáról. A hit kegyelme éltette a társadalom minden rétegét. S épen azok, kik jelenleg szocialdemokratáknak vallják magukat, voltak egykor a legpédásabb keresztények: s most a legfelvilágosultabb pogányok. Néhány év előtt a ciszterciák templomát megtöltötték a kőművesek és ácsok, ma izzó gyűlölettel vannak eltelve minden iránt, ami keresztény.

Husvét vasárnapján történt; a keresztény munkásképzés tagjai jelvényeikkel jelentek meg az utcán; a jelvényen a keresztjele volt látható. Egyik találkozik a szervezett „házatlanok“ egyik közlegényével ki piszkos nyálával köpi le a megváltás symbolumát. Kedden reggel egy pap vonult végig az utcán, kezében tartva a legméltóságosabb Oltárszentséget, hogy részesítsen az utolsó vigaszban egy haladókó embert; demokráta csoport előtt halad el, kik közül tán valamennyi katolikusnak születte, nyugodtan tovább folytatják élelődéseiket, s amit jövevelésü zsidó sem mulaszt el ilyen alkalommal legalább figyelemből megenni, kalapjukat sem emelik meg, kik azelőtt hódolatlan tédret hajtottak a Legméltóságosabb előtt. Hanem azért uton-utófen hangzik az ismert frázis, hogy: „mi nem vagyunk ellenségei a vallásnak!“

Haladjunk csak tovább ezen az uton, rom

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Kritikai észrevételek egy felolvasáshoz.

Irta: **Dr. Reichardt Tamás.**
(Folytatás.)

De nem ez dönti el a nő helyzetét. A képességek nem döntő tényezők, hanem csak hasznos irányítók, a melyekkel a természet alkotó Ura utmutatást akart adni az embereknek, hogy természetüknek és hivatásuknak megfelelő munkakört keressenek maguknak.

A nőnek a férfitől sokban tagadhatatlan különböző természete, a férfitől különböző hivatásra mutat.

Ez a hivatás a nőt a család és a gyermekek körébe utalja. Ez a népek közmegegyezése, mely a természet ösztönszerűségével keletkezett, s azért nem lehet oly könnyen lesajnálani.

Sch. ur szerint a családi kör s a gyermekek nevelése a jövőben már nem lehet hivatása és életcélja a nőnek. És miért nem?

Mert a házi munkát (mosást, főzést, takarítást stb.) a technika fejlődésével gépek végzik, az iskolázás szintén óriási fejlődik (!) mert „kitűnően képzett egyének tanítják a gyermekeket“ akik azt szakszerűbben és tökéletesebben fogják végezni mint a legintelligensbb anyák (!) Hát én először is kételkedem, hogy a technika a nőt a házban fölőlegessé tenné. De föltéve hogy csakugyan annyira fejlődnek a viszonyok, hogy a nőnek a házban nem lesz dolga ebből még nem következik, hogy alkalmazzuk minden pályára, hanem csak olyanra, mely női természetüknek megfelel. Ami pedig a gyermeknevelést illeti határozottan tagadom, hogy volna valaki — mégha a legkitűnőbb tanerő volna is — a ki képes volna az anya helyét pótolni. Az anya a leghivatottabb nevelője gyermekének. A nevelés ugyanis a gyermek két tehetségét akarja képezni: az értelmet és akaratot. Ez utóbbi, melytől függ az egyén erkölcsi iránya fontosabb mint az előbbi s ebben még a legképzettebb tanerő sem képes annyit elérni mint a legegyszerűbb tanulatlan anya.

Hamis a korlátlan nőemancipációnak az a hallgatag föltevése is, mely a nőnek fönnemlített

hivatását alsóbb rendűnek tartja mint a férfit s azért benne a nő lealázását látja.

Ez helytelen fölfogás és különösen méltatlan olyan korhoz, mely azzal dicsekszik, hogy előtte egyaránt becsülésre méltó minden munka.

A kereszténység mindenkor tanította, hogy semmiféle munka sem lealázó az emberre. A nőnek sincs okuk szegyenleni a házi munkát és gyermek nevelést, mert mindkettővel társadalmilag hasznos és nélkülözhetetlen munkát végeznek. Az elsövel kellemes otthon szereznek a férfinak, aki a családi körben pihen ki fáradalmait és szerez új erőt és kedvet a társadalmi, gazdasági és politikai tevékenységhez, a másodikkal indirekt üdvös befolyást gyakorolnak a társadalom és haza sorsára; mert a jövő államférfiai és politikusai az édes anyától kapják az első és legmaradandóbb irányítást.

Sch. ur a korlátlan nőemancipációtól nem félt sem a nőiséget sem a családi életet. Az elsöt azért nem mert azt semmire sem becsülni; mert az szerinte nem más mint egy eltévelyedett nevelési rendszernek eredménye. „Hasonló ez a nőiség ahhoz a bájhoz, aminő a fejletlen gyer-

Papp Károly

Selyem-műfestő és vegyészeti ruhatisztító

Székesfehérvárt
Városház-tér, 5. szám alatt.
(Bejárat a Megyeház-utcáról.)

Mindennemű úri-, női-, gyermek- és egyen-ruhák, menyasszonyi kelengyék, függönyök, végárúk, valamint ágynemű-töl tisztítását elvállalom. — Gyász esetekben a legrövidebb idő alatti kiszolgálást ígerek. 2958 156-154

Mai lapunk 4 oldal.

boljuk le csak a templomokat és oltárokat, csakhamar működni fognak a nyaktükör; hogy holnap elvérezzenek alatta azok; kik ma a bako szerepét töltötték be.

A szociáldemokrácia eszközeiben nem váltogatós, akadályokat nem ismer, ellenetést nem tűr. Pártvezetősége diktátori hatalmat gyakorol, mely kénytelenül elnyom minden ellenetést. Ők, akik az emberi jogokért és szabadságért küzdenek szóval, a legnagyobb zsarnokságot fejtik ki és szolgágot t. remenke valóságban. Magán az „országyűlésen” is számtalan panasz hangzott, el ez önkénykedés és zsarnokság ellen, de a baj nem orvosoltatott, maradt minden a régiben.

A pártnak vezető része öntudatos család, kik könnyű szerrel, munka nélkül akarnak megélni. Maga a tömeg pedig félrevezetett, szárandó emberek csoportja, kik félelemből, gyávaságból s szellemi korlátoltságából rabszolgá engedelmességel követik a nagyszájú ingyenelöket.

Számtalan példát hozhatnak fel állítom bizonyítására, de a ki lapokat olvas; naponként találkozik nem egy esettel, hol az „elvtársak” titlegekkel igyekeztek érveikkel érvényt szerezni azokkal szemben, kik becsületesen dolgozni és élni akartak.

Látszik városunkban is, főképp az ács munkások között, hogy csoportosan sétálnak, hősiesen koplalnak és lerongyolódnak, de nem dolgoznak, mert félnek szaktársaik fenyegetéseitől s esetleg ütlegetől, míg a mesterek nagy része kénytelen idegen munkásokat alkalmazni. Annnyira átjárta már városunk munkásait a demokráta-féle maszlag és annyira megundorodtak már a fehérvári építőmunkásoktól, hogy a vállalkozóknak nem egy helyen kijelentették: „Szivesen megbízom az urat az építéssel, de csak azon kikötéssel, hogy fehérvári munkást nem alkalmaz.”

A szociáldemokrácia romboló hatásával szemben a harcot egyedül a keresztény munkásegyletekek képesek felvenni. Erzik ezt maguk a demokráta is, országgyűlésükön nem egy keserves panasz hangzott el azok tétőfoglalásáról s szemrehányással illették a vezetőséget, hogy velük szemben csak lanyhán vették fel a küzdelmet.

A demokráta és a keresztény munkásegyletekek célja azonos: „Minél jobb megélhetést biztosítani a munkásnépnek.” Hazug állítás tehát a demokráta részéről, hogy a keresztény munkásegyletekek a munkaadók és urak pártját képezik s visszaakarják vinni a munkásnépet a régi munkaviszonyokhoz. A munkások kivivott jogaiból egy jótát sem engedünk és midőn elérkezettnek látjuk az időt jobb bérviszonyok kieszközlésére, mi leszünk az első, kik követelésünkkel fellépünk.

Célunk tehát közös, eszközeink és taktikánk azonban teljesen ellenkezők. A keresztény munkásegyletekek nemzeti és vallásos alapon állnak, nem tagadják meg sem a hazát, sem az Istent; nem akarják a jelenlegi társadalmi osztályokat kiirtani, lerombolni, hanem csak az óriási ellentéteket kiegyenlíteni. Nemcsak az elvtársat tartják embernek és testvérnek, hanem a kinyilatkoztatás alapján állva, minden embert, még a munkaadót, még az urat is. Nem akarnak örökös ellenségeskedésben állni kenyéradóikkal; nem akarnak henyélni és mások pénzéből uraskodni, köztüük ki van zárva a „stréberkedés” (melynek felburjánzásáról panaszkodik Cszmadia elvtárs) senki sem számíthat miniszteri fizetéssel felérő párttitkári állásokra, hanem mindenki csak annyira, amennyit két keze munkájával meg tud keresni. Jelszavuk nem a „sok pénz, kevés munka,” hanem: „becsületos szorgalom, megérdemelt bér,” törekvünk nem a tőke kiirtása, vagyonfosztás és a munkaadók tönkretétele, hanem munkájuk által azokban való igazságos részesedés.

En nem félek a demokráta térhódításától! A magyar munkásosztály sokkal józanabb és valóságosabb, hogyssem sokáig tudná élvezni a mérges madr: gulyát, melyet meg akarnak vele emésztetni. Örömmel tapasztaljuk, hogy máris kezdenek öntudatra ébredni, kezdik lerázni a kezükre és még inkább lelkükre vert bilincseket és egymás után alakítják mindenfelé a keresztény munkásegyleteket.

Kezdetben ez igazi hősiességet, mondhatnám vértanu lelkiületet kíván, mert nincs az a pszichológus, nincs az a gyalázkodás, melyet ne kellene eltérni épen munkástársaik részéről, de kitartásuk mindenütt diadalal végződik.

Néhány hónappal ezelőt Fehérvárt is megindult a mozgalom, hogy a ker. munkások kiszabadítsák magukat a munkáltankodó szájhősök hatalma alól. Lassan indult, de már a felhárdáson láttuk a nagyközönség rokonszenvét bíró egyesületet kilépni a nyilvánosság elé jelvényeikkel, melyeknek ékessége a már-már elhagyott kereszt. Fehérvárt is csodót mondott a demokráta hatalma, nincs erő, mely őket újból föltámaszsa. Mindig nagyobb számmal jönnek, mintegy lidere nyomástól megszabadulva abba a tiszta légkörbe, hol nem gyűlölettel, hanem igazi keresztény szeretettel üdvözölöm a fehérvári keresztény munkásegyletet, mely hivatva van ismét hazafi assá, ismét vallásossá tenni Fehérvár munkásnépet.

Jubileum.

— Saját tudósítónktól. —

Husvét hétfőjén örömmünnepe volt Csákvár községének. A község nagylelkű jótévéjének Galanthalai és Fraknói gróf Esterházy Miklós Móric és neje Schwarzzenberg Frantsiska grófné 25 éves házassági jubileumok alkalmából a kath. egyesületek együttesen diszjuplést tartottak a kath. kör dísztermében. Az ünnepély pompásan sikerült, méltó volt az egyesületekhez, melyek igazi szívből jövő őszinteséggel adtak kifejezést örömlüknek, hálaüknek és szeretetüknek.

Az ünnepélyt a Cecilia egyelet énekkara vezte be, pompás előadásban *Ünnepi dall* énekelvén. Janky Lajos, a csákvári Legényegylet dékánja szép beszédében a legényegylet halálját tolmácsolta, a melylyel Esterházy Miklós Móric grófnak és családjának tartoznak. Kovács Antal, mint az ifjusági egyesület érzelmeinek tolmácsolója szintén emelkedett szavakban emlékezett meg a nemes gróf áldozatkészességéről, a melyet a földmives ifjusággal szemben tanusított. Ezután a Cecilia énekkar adta elő meglepő szabályossággal *Beethoven* hatalmas művét: Isten dicsősége. Az ünnepi beszédet, az egész ünnepély gerincét, Rác Endre szentzéki ülnök, plebános tartotta. A mit elmondott, ismeretes volt, hiszen mindenki látja és napról-napra élvezi a nemes gróf jószágának áldását, de a mód, a hogyan előadta, a pompás csoportosítás, a melylyel az Esterházy grófok évtizedeket átívelő jótevéységét csokorba fűzte előadta, olyan volt, a melyet a meghatottság könnyei nélkül nem hallgathatót a díszes publikum. Vázolta a gróf által alapított humanus intézmények — kórház, aggok intézete — hatását; a kulturális alkotások — földmives iskola, túzóltóság — áldásait; az iskolaügy mintaszerűségét, a kath. egyesületi intézmények: kath. kör, kath. legényegylet, kath. ifjusági egyesület hatását, a melyet mind Csákvár községe köszönhet nemesszívű patronusának. Majd az egész országot érdeklő áldozatkész tevékenységét jellemezte: melyet a kath. sajtó támogatására s a kath. öntudat ébresztésére különösen az utóbbi évtizedben keresztül művelt. Nem egy szemben láttunk könnyeket a lelkesen, szépen előadott beszéd hatása alatt, a mely az örömmünnepet a község hálaünnepévé varázsolta. Kiadó éljensz követte a díszbeszédet, mely után az énekkar *Dürmer*: „Viharban” című megrázó dalát adta elő. Ha Rác elnök díszbeszédre meggyőzve, meghatva a szívek ünnepévé tette az ünnepélyt, láttuk annak koronáját is *Szilárd Gyula földmives iskolai tanár*, pompás költeményében, a mely a szerző igazi hatásos elő-

meké: A tudatlanság, tehetetlenség, naivság, másra utaltság kedvessége” (!)

Hát ha a tudatlanságban és tehetetlenségben mérülne ki a nőiesség fogalma, akkor igazán kár volna azt olyan nagyon felteni. De ki ne látna be ennek a meghatározásnak egyoldalúságát és hélytelenségét? Ezen felfogás szerint a tanult és művelt nő nem is lehetne nőies!

Nagyon téved Sch. ur, ha azt gondolja, hogy a tudatlanság egyáltalában alkatrészet képezi a nőiességnek. Nem akarom ezt a fogalmat bővebben analizálni, inkább a közfelfogásra hivatkozom, mely biztosan elítéli Sch. ur fönti meghatározását. A nőiesség azon fogalmak közé tartozik, melyeket nehéz egy meghatározás szük kéretei közé szorítani, s könnyebb negatív mint pozitív meghatározni; könnyebb megmondani, hogy mi nem nőies, mint azt, hogy mi nőies.

Annyi bizonyos, hogy a műveltség nemcsak, hogy megfér a nőiességgel, hanem azt meg is nemesíti és értékét emeli. A történelem nem egy kiváló nőnek emlékét őrzi meg, a ki pártatlan tudományával a nőiesség báját tökéletesen egyesítette. *Cornaro Lucrecia* már 7 éves korában tökéletesen tudott latinul, görögül és héberül

és meg egész fiatal korában (1678 május 25 én) a páduai székesegyházban oly fényesen védelmezte meg a földadott filozófiai tetteket, hogy a jelenvolt tudósok egyhangulaj itélték oda a doctori fokozatot, a pápa és császár pedig gratuláltak neki. Dacára e nagy tudománynak, életirói mindannyian kiemelik a pártalan szerénységét és szüzi szemörmet, a nemes nőiességet, mely egész lényén előmlött. Sz. Katalin vértanu, kit a kath. egyház a filozófia védszentjeként tisztel, sz. Teréz és mások nemcsak tudományukkal tündökölték, hanem a nőiességnek is eszményképei.

Téved tehát Sch. ur, ha a nőiességet azonosítja a tudatlanság és tehetetlenség fogalmával. A nőiesség nélkülözhetetlen sajátága a nőnek, nélküle visszataszító — legalább minden jóízűlő férfira nézve. De nélkülözhetetlen a társadalomra nézve is, mert a nőnek szüzi szemérme — s ez egy lényeges eleme a nőiességnek — a közérkölciségnek legbiztosabb őre. Az erkölcsök lazulása és a nőiesség eltűnése kárvölve szoktak jární. Azért kár a nőiességet annyira lebecsülni és annak semmi jelentőséget se tulajdonítani. Szükséges a nőiességet — természetesen a helyesen értelmezett nőiességet — védelmezni és

arra a nőkérdés megoldásánál tekintettel lenni. A korlátlan emancipáció nincs erre tekintettel s ez egyik oka a miért elvetjük.

Igazat adok Sch. urnak abban, hogy az érett férfi jobban gyönyörködhetik a művelt asszonyban, „aki nemcsak homloka redőjét simítja el, de a belül izzó gondolatokat is megosztja.” Nekem is az a véleményem, hogy a családi boldogságnak nem utolsó föltétele, hogy a nő műveltség tekintetében ne álljon mélyen férje alatt. De Sch. ur ugylátszik egyetemi szakképzettséget kíván minden jóvalval feleségtől és ebben már nem oszthatom véleményét, mert ez nyilvánvaló túlzás.

A műveltséghez nem szükséges, hogy valaki értsen a filozófiához az anatomia, pathologia és nem tudom még miféle tudományhoz, annál kevésbbé szükséges a boldogsághoz. Mit ér a férnek, ha felesége élő lexikon, ha tudományos disputákban váltja ki férje izzó gondolatait, de a meillet nem ért, vagy nem érdeklődik a házvezetés és gyermeknevelés iránt?

Az általános műveltség megszerzésére, melyet a nőknél is kívánatosnak tartunk, nem szükséges az egyetemi képzetség.

Szlanyinka Ferenc
férfiszabó
Székesfehérvárott, Szent-Imre-utca I. szá.n

Ajánlom dúsán felszerelt raktáromat a legfinomabb tavaszi angol és hazai szövetekből. Vállalkozom mindennemű úri, egyen- és papi-ruhák legutányosabb ár mellett, korrekt és gyors elkészítésére. — Vidékre próba nélkül.

adásában méltó csattanója volt a szép ünnepnek. A szép költeményt egész terjedelmében itt adjuk:

Huszonöt év!

Huszonöt éve, hogy két ősi törzsnek
Bimbós, virágos, ifjú ága volt
S a két hajlás, egymás felé hajolva
Ölelkezék s örökre egybeforrta.

Bimbó s virággal ekes, ifjú ágak
Gyümölcsöző törzssé fejlődének
S a lombkorona rédő árnyékában
Szeretve féltett kincset rejtenek.

Huszonöt év! . . . a múlt idők honából.
Ezernyi ősök szeme néz le rád
S a szellemős mind büszke ontudattal
Baldog mosolyra nyitja ajkaid.

Büszkén, — igen, — mert látja, hogy az ősvér
Ma is megtartá fennkölt jelszavát,
Mely hajdan volt felirva zászlójára:
„Szeressed, védjéd Egyházad, Hazád!”

Modern báványok hitrontó korában
Családi jeltény ma is a kereszt,
Melynek törvén az ősök Istenséghez
Uj nemzedék buzgó fohásza esd.

Büszkén, — igen, — mert látja, hogy e földön,
Melyért az ősök piros vére folyt,
A múlt dicsőség szép koszorójához
Méltó utód újabb babért csatolt.

A föld népének bőkezű barátja,
Humánus eszmék lelkesült híve,
Kinek költében, minden dobhüvellyel
A népjólétért ter nemes szíve.

E föld java és népe boldogsága,
E kettőért áldoz, bürgölködik,
Magyar barátja fogadja be magáért
S ringatja majdan dus kalászáit.

Munkás magyar nép! kérj áldást reája.
Hazánk szent földje! ápdold e nevet,
Mely a magyarság élén, fennragyogva
Múlt és jelenben egyaránt vezet.

Huszonöt év! . . . virágos ifjú ágak
Gyümölcsöző törzssé fejlődének,
S a lombkorona rédő árnyékában
Szeretve féltett kincset rejtenek.

E kincs, a szép, a mosolygó jövőendő
Felső bimbóit ép most bontja szét,
Egy-egy virágos ifjú ágat festik
S a szülőtörzsnek nyomdokába lép.

Dicsőült ősök büszke szeme rajtuk
Mely megnyugodtan a jövőbe néz:
„Az volt, az is és századokra az lesz,
Nagy és dicső az Esterházy név!”

Végül az énekkar a Hymnust ékelte el,
a melyet a közönség állva hallgatott végig. A szép ünnepély hatását megukkal vitték a jelen voltak s hogy hatása nem múló tünemény leand, arról a szívek őszintesége tett tanubizonyosságot.

Az ünnepély egyik kedves pontja volt az is, hogy az ünnepet ülő negy egyesület Esterházy Mór grófot, a jubiláló grófi pár legidősebb fiát, ki mostanában lett nagykoru, dísztagjává választotta, a mit a halgatóság nagy örömmel vett tudomásul.

Az ünnepély maradandó emlékeül pedig egy díszalbumot készítettek, a négy egyesület négy védőszentjének szent Istvánnak, szent Józsefnek, szent Ceciliának és szent Imrének emaillozott arcképeivel. Az album díszes hálaíratot tartalmaz s az egyesületek tagjainak érzelmét tolmácsolja, a melyel a nemes grófi párnak hosszú és boldog életet kívánnak.

UJDONSÁGOK.

— **Római zarándokaink.** 18-án indult utnak Pokornyi Emánuel bpesti hittanár vezetése alatt 222 magyar zarándok a kereszténység központjába Romába, melyet 20-án reggel értek el. A nyolcnapot az örök város nevezettségének megtekintésével s ajátoskodásokkal töltötték, melyek közül feleldhetetlen marad a Szt. Alajos sirjának meglátogatása. A Szentatya ele husvét hétfőjén ment az ifjuság, a ki végtelen kegyességgel fogadta őket, sokakat megszóltott s mindegyik magyarnak megengedte, hogy kezét csókolhasson neki. Pokornyi igen szép beszédre a Szentatya megható szavakkal válaszolt, a hit és Egyház szeretetére buzdított az ifjuságot. Láng Ince dr. vezetése mellett az ifjak élénkeltek a pápai hymnust, a melyet Ő Szentsége meg is ismételtetett. Zichy Gyula grófnak a magyarok dicsőségének, most is rendkívül sokat köszönhettek magyarjaink. Hetfőn este visszaindult a zarándokcsapat s tegnap reggel szerencsésen hazra is érkeztek. Az utazás baj nélkül történt, sőt a tenger is minden illetérséts nélkül viselte magát.

— **Az új szentszéki ülnökök.** Váradi Károly kegyesrendi áldozópár, kir. főgazgató, Zalai Mihály ciszt. r. áldozópár, főgimn. igazgató és Rác Endre csákvári plebános ma délelőtti tettek le a hivatalos esküt dr. Városy Gyula megyéspüspök

kezeibe, a ki az egyházmegye új díszait vendégül látta.

— **Városunk és megyénk kitüntetett hölgyei.** Többször adtuk már arról hírt, hogy a József főherceg Szanatorium Egyesület hálája és elismerése jeléül művészi bécslő kitüntetést oklevelet küld azoknak, a kik buzgó fáradozásuk és áldozatkészességükkel lehetővé tették az első népszanatorium építését. Az oklevélen levő kép azt szimbolizálja, hogy a magyar hölgyek fáradozásával épült tüdőbetegek gyógyító-háza. Mint értesülünk városunkban és megyénkben az emberszerető célt ért lelkesen fáradozó egyesületi elnökség József főherceg aláírásával ellátva okleveleket az utóbbi hölgyeknek küldötté meg: Horváth Ella, Umann Irén, Mohai Mariska, Schmidy Gus, Molnár Vilma, Basch Janka, Máder Etelka, Fittler Lujza, Schnetzer Margit, Pichler Annuska, Vajda Jolán, Löwinger Juliska, Löwinger Janka, Kubik Anikó, Papp Gabriella, Wiener Ilonka, Löwinger Erzsike, Polla-ek Anna, Gerő Gizella, Belkin Ida, Bacher Erzsike, Kecán Ella, Lusztig Melánia, Bernstein Ida, Fleischer Antonia, Bergmann Erzsike, Weiner Terike, Füstér Margit, Deutsch Agnes, Révy Gizella, Madarassy Böske, Eisenbarth Irma, Schwarzbach Flóra, Flits Emmi, Leéb Erzsike és Mariska, Pichler Annuska, Brünner Ella, Sebestyén Ilonka és Magda, Dieballa Erzsike, Heisz Mariska, Berger Ilona és Rezsín, Löwy Irma, Vida Irén, Udvardy Salome, Fittler Vilma, Deutsch Margit, Vaimár Katica, Kovács Erzsike, Takács Erzsike, Matskassy Rózsa, Keresztes Mariska, Szemerjai Bora Incike, özv. Gebhardt Ignácné, özv. Klein Józsefné, Vértessy Józsefné, Gebhardt Bódogné Székesfehérvárott. Huszár Dezsőné és Weszely Sárka, Borsiczky Imréné, Szily Jánosné Adony. Gerő Istvánné Ercsi. Vajda Józsa Hercegfalva. Grimm Károlyné Martonvásár.

— **Tudorrá-avatás.** Angeli Ödön jogszigorlót a budapesti Tudományegyetemen szombaton avatják fel az államtudományok tudorává. Szív-ből gratulálunk!

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Mórocz Ernő helybeli lakost ideiglenes minőségű díjtalan p. ü. számgaznokkává nevezte ki a p. ü. igazgatóság mellé rendelt számvédezőghez.

— **Uj ügyvédek.** A székesfehérvári ügyvédi kamara dr. Adler Artur ügyvédet Mór, dr. Pogány Győző ügyvédet Enying és dr. Körmeny János ügyvédet Balatonfűred székkellyel az ügyvédek lajstromába felvette.

— **Dr. Gerber Károly orvos, lakását május hó 1-től fogva Jókai-utca 8. sz. Langraf-házba helyezé át. Telefonozni lehet a Langraf-féle börtönleltbe.**

De azért nem mondom, hogy a nők zárasanak ki az egyetemekről — ha tisztán arról van szó, hogy ott maguknak magasabb műveltséget szerezzenek s nem egyuttal, hogy pályára is készüljenek: mert ez utóbbit csak bizonyos korlátossággal tartom megengedhetőnek.

A keresztény középkor sem zárta ki teljesen a nőket a magasabb tanulmányokból. Kiváló tehetségű nők akkor is érvényesülhettek, a mint a fenti példából láthatjuk. Cathrein, a kiváló keresztény szociológus is azt tartja, hogy csak nyisdák meg az egyetemeket a nők számára is — bár az egyetemi élet rájuk nézve nem kevés erkölcsi veszéllyel jár — hogy a tapasztalat kiabrándítsa az emáncipáció híveit. Nem tart tőle, hogy eláras tanak az egyetemeket s a férfi féltmes versenytársai lennének, mert most divatból teszik, mely később engedelni fognak: mert a legtudósabb hölgy is félszemével mindig a házasságra kacsint; s mert ha már használja is oklevelét, a gyakorlatlót később meglehetősen el fogják vonni családi kötelességei, hacsak nem akarja azokat elhanyagolni. Mert Sch. urnak azt az állítását, hogy a nő egy óra alatt elvégezheti minden házi teendőjét minden háziasszony, aki egyuttal lelkiismer-

retes anya is akar lenni, képtelenségnek fogja minősíteni.

Egyuttal elhibázott dolognak tartjuk általános paedagogiai elvként hangoztatni, hogy minden nő végezhesen egyetemi tanulmányokat, s a nő egyenlő neveltetésben részesüljön a férfival. Nem azért mintha a nőnek szellemi tehetősége alsóbbrendű volna, hanem azért mert tehetősége más természetű és mert fiziológiai akadályok általánok utjában, melyekre nézve nem egy orvosi tekintély nyilatkozata áll rendelkezésünkre.

Ezek közül csak Clarke Edc bostoni egyetemi tanárnak nyilatkozatára hivatkozom. Tudva, levőleg Amerika a nőemancipáció klasszikus hazája, ott már több mint 50 éve az egyenlő neveltetés a paedagogiának uralkodó elve. A férfias neveltetésben részesülő nőkről már 1874-ben így ír: „Ezek a leányok képtelenek lesznek az anyaságra, és ha ezt a nevelési rendszert még 50 éven keresztül folytatjuk, akkor a külföldről importálhatunk nőket.”

A republikánus iskolarendszer káros hatásai ma már nyilvánvalóbbak, mint voltak 1874-ben s azért meg is indult ellene az egészséges

reakció. Ennek egyik ténye az anyák egyesülete mely évenként látogatott kongresszusokat tart. Az ideinek az a körülmény kölcsönöz különös jelentőséget, hogy Roosevelt Tivadar köztársasági elnök is megjelent rajta és ott nagyszabású beszédet tartott. Beszédének vezető gondolatai abban kulminálnak, hogy mennyire fontos az egészséges családi élet, hogy ennek megeretetésében a nőnek mily terhes, nagy horderejű s egyuttal magasztos kötelezettségei vannak. Az állam és nemzet legnagyobb érdekének tartja, hogy legyen rendezett családi élet. „Bármi legyen a polgár foglalkozása, bármilyen legyen sora, a fő és legfontosabb, hogy otthona legyen . . . Nemzetet nagyobb veszedelem nem érhet, mint ha a családi tűzhelyek lángja kialszik.

Pedig a korlátlan, nőemancipáció épen ezzel a veszedelemmel fenyegeti a társadalmat, mert a nőt elvonja attól, a mi eddig minden nép közmegegyezése szerint a nő természetesen hivatását képezte. i. e. a családi tűzhely ápolása és a gyermekek nevelésétől. Ez olyan fontos feladat, mely a nőnek egész egyéniségét igénybe veszi s mely nem tűri a nő megosztását a családi és nyilvános élet között.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegeknél, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint**

idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlhatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 koronáért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantó ceggel legyen ellátva:

2007

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájcz.)

52—38

Dr. Szücs Andor ügyvéd tisztelettel jelenti, hogy ügyvédi irodáját és lakását **Megyeház-tér 9. sz. ház első emeletéről** f. évi május hó 1-től **Szent István-utca 5. sz. Fittler-féle ház (szemben a székesegyházzal) első emeletére helyezte át.**

Móri virtus. Egymást agyba-főbe verni s aztán hősileg elinalni: sváb virtus. A móriak sokszor tettek már róla tanuságot. A husvétii szent ünnepek kedvéért Piringer József, Piringer Ferenc, Schneider József és Buderer József az utcán megtámadták az egyedül ballagó Wittner Sebestyént s alaposan helyben hagyták, sőt az öreg Piringer a hatás teljességeért úgy össze is szurkálta a szerencsétlen ellenfelet, hogy az most élet és halál közt lebeg. Az elvadult gazembereknek az ügyességgel gyűlik meg a bajuk.

Kubik János keztyű- és sérvkötő-raktára, házerontás miatt májustól novemberig ideiglenesen a **Kereskedelmi Bankkal szemben a Weinhenger-ezelőt Námessy-házba helyezték át.**

Állat az emberben. Szörnyű bűn foglalkoztatja tegnap óta a városi rendőrséget. A Széchenyi-utca 9. sz. ház egyik intelligens lakójához a napokban beszegődött Szentes Teréz iszkaszegénygyógyi születésű 20 éves cselédleány. Hosszabb idő óta közeli ismeretséget folytatott egy Vég János nevű legénykével. Az ismeretségek következményei lettek, a melynek elpusztításán régóta törte már a fejét a sötétlelkű leány. Tegnap éjjel — a nélkül, hogy valaki tudomást szerzett volna róla — életet adott gyermekének, de gondja volt rá, hogy el is pusztítsa. A szerencsétlen áldozat elvérzett s anyja akkor a félreeső hely gödrébe vetette. Reggel, mintha semmi sem történt volna, dologhoz látott. Asszonya gyanúját egykedvű feleleteivel igyekezett eloszlatni. A ház-mesterné reggel fölfedezte a szörnyű bűnt. A leányt kihallgatták, majd pedig a Szent-György-kórházba szállították. Ugyanoda szállították áldozatát is, a melyről az orvosi vizsgálat kiderítette, hogy bűnös manipuláció áldozata. Ma kihallgatta a rendőrség Vég Jánost a ki bevallotta, hogy Szentes Terézét feleségül akarta venni, valamint azt is, hogy a leány többször beszélt előtte szörnyű tervéről. A leány ellen gyermekölés büntetése miatt megtették az ügyészségnél a feljelentést. Az esetről felesleges kommentárt írni. Maga a tény bizonyította az emberi lélek elvadulásának. De szomorúan ecseteli cselédmizériánkat, valamint azt a nagy mulasztást is, a melyben maguk a cselédpartók a bűnösök, midőn legkisebb gondjuk sincs arra, hogy a rájukbízott cselédnek legalább némileg erkölcsi oltalmazói volnának. Könyvelmi lélekkel állítják őket az alkalom hálója elé s

Ezért a férjes nőknek a hivatalokban és gyárakban való olytalan alkalmazását, mely őket a családtól elvonja nem, lekinthetik haladásnak és vágyának, hanem szomorú szociális rendelkezéseknek. Megengedjük, hogy sok férjes nő a szükség kényszerít, hogy a gyárban munkát, a hivatalban alkalmazást vállaljon, de épen ez a szükség nem egészséges állapotok jele. A jelen és jövő szociális feladatainak egyik legsürgősebbje, hogy olyan állapotok létesüljenek, melyek a nőt ismét visszaadják a családnak. Hogy miképpen lehetne ezt elérni, arra most nem akarok részletesen kiterjeszkedni, már azért sem, mert a dolog jelenleg még a kérdés stádiumában áll; ez ideig csak irányelvekkel szolgálhatnék de részletes programmal nem.

Ez irányelvekből azonban — melyek részint a természetjogon, részint pedig a pozitív isteni jogon alapulnak — annyi bizonyos, hogy a dolgot nem lehet a korlátlan nőemancipációval megoldani, mert ez ellenkezik a nő természetes hivatásával, a család s így közeve az egész társadalom érdekeivel.

(Folyt. köv.)

mikor a tévedés megtörtént, nem kell hozzá egyéb, csak egy műveletlen, hitében gyenge sötét lélek, a mely a tévedést bűnnek akarja eltkarni.

A vadászok. Takács József sárszentmihályi vadász, 10-15 év óta hűségesen szolgálja a földbírtokos Zichy családot. Hűségének természetes következménye, hogy a vadászról híres urhidaiak és kiskesziek állandóan farkas szemet néznek vele. Nem egy összeütközése volt már Takácsnak velük, de mivel a törvény pár évvel ezelőtt is túlságosan enyhe volt egy kiskesz merénylet megtörésében, Takács ellenségei csak verszemet kaptak. Az ősszel Takács tettenérte Német István és József sági legényeket, a kik az árokba nyulra lettek. A vadászok lőttek, Takács viszályt s a két vadászot nem kevés számú seréret kapott a bőre alá emlékül, sőt Takács fel is jelentette őket. A boszu gondolata állandóan foglalkoztatta azóta a két legényt. Husvét hétfőn és zetalálkoztak Takácsal Holczsber Adolf sági kormájában s egy üveggel hatalmas ütést mértek Takács tarkójára. Az üveg összetört, Takács súlyosan, de nem életveszélyesen (mint egyik másik lapírunk írja) megsebesült. Az esetről a hatóságot értesítették.

Korcsmai verekedés. Meczer János, Schider Ignác és Várady Károly lovasberényi lakosok e hó 17-én a Czágler Öklön-féle korcsmában egy remek mulatságot rendeztek. A mulatság akkor érte el a tetőpontját, mikor a székek, asztalok mind táncra kerekedtek s az üvegek, poharak a mulatók fejével jöttek érintkezésbe. Hogy a pazar mulatságnak méltó építő gusa is legyen, a csendőrség feljelentette őket.

Rövid hírek.

Áthelyezések. Pauer Gyula cs. és kir. 23. gy. e. századost a miniszter a m. kir. 17. honvéd gyalogezredbe Székesfehérvárra helyezte át. — Az igazságügyi miniszter Langhammer Mihály székesfehérvári törvsz. és Bognár Gyula csepregi jár. irnokokat kölcsönösen áthelyezte.

Szénkének. Az őszi gyériteshez szükséges szénkének előjegyzése e hó végéig eszközölhető a gazdasági hivatalban.

A fejérmegyei gazdasztek. május hó 20-ára egy kirándulást terveznek a budafoki áll. pincegazdaság és Metternich herceg biai uradalmanak megtekintésére.

Ellint csődvagyon. Nyéken pár évvel ezelőtt csődbe került Spitz Sámuel bérlő csődvagyonot egy dr. Czövek Lajos nevű fővárosi ügyvéd szerencsésen elkezelte. A bíróság emiatt a rendőrséget kereste meg, amely most a tisztes férfi ellen megindította a nyomozást.

Gyűlések a vármegyén. A várm. állandó választmány 28 án, a törvh. bizottság május 1 én tartja gyűlését.

Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy április 22-én megnyitotta az összefoglalomra a dunapenteleli gőzhajó megállóhelyét. (A megállóhely eddig Rácalmáson volt.) A mohácsai személyszállító hajók le- és felfelé menet, az orsovaik azonban csak felfelé menet kötnék ki Dunapentelelén.

A pálnika halottja. Takács Imre bicskei lakost a napokban az utcán halva találták. Az orvosi jelentés szerint a szerencsétlen embert a mértéktelen pálnikaivás következtében gutaütés érte.

Eltoloncolás. Steiner Lipót 55 éves magánzó urat, aki valamikor a Magyar Király szálló szolgája volt, a rendőrség eltoloncoltatta, mert foglalkozás nélkül lézengett a városban és abból élt, hogy mindenkit megpumpolt.

Öngyilkosság. Torok István jómódu csákvári földműves hosszas betegsége miatt elkerekedve nem akarta kivárni, míg 18-én rendelkezése szerint szakad vége szerencsétlen életének, hanem felakasztotta magát.

Az ital halottja. Négele Ignác 35 éves móri lakost a mértékelen pálnika élvezete következtében szélhűdés érte s az utcán holtan találták.

Eladó Velencén egy csinos kétszobás fausi lakás a sozzávaló megfelelő kerttel. Tudakozódni lehet a velencei közs. elüljáróságánál.

Kiadó nyaraló. A ráchegey elején, a budai út mentén egy uri kényelemmel berendezett nyárilak kiadó, esetleg a hozzátartozó, jókarban levő szőlővel együtt szabadkészből eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Az Egyházmegyei Könyvnyomdában egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

IRODALOM.

A Zászlónk áprilisi s egyuttal husvét száma beleringatja lelkünket a friss, ruganyos tavaszi hangulatba. A szöveget 32 tiszta kivitelű kisebb-nagyobb komoly és vig kép díszíti. Tartalma változatos, gazdag és tanulságos. Különösen figyelemre méltó ezuttal a „Fakadó Rügyek” című melléklet, amelyben a ifjak a hazajövő Rákóczyt üdvözik. Ha valaki megifjító lelkesedéssel akar töltekezni, olvassa át e beszédeket. Aki pedig kacagni akar, nézzen át a borítékra. Ajánljuk családi olvasmányul is a Zászlónkat! Apraja, nagyja élvezetet talál benne. Egész évre 2 korona. U előfizetők az egész évfolyamot (szeptembertől kezdve) megkapják. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a Zászlónk kiadóhivatala. Budapest, VII., Damjanich-utca 50. sz.

**Bodajkon Fehérmegyében
egy villa 4 szobával, hozzá
tartozó mellékhelyiségekkel
azonnal eladó. Cim a kiadó-
hivatalban.**

Kárpitos butor-raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **kész kárpitos-munkákból** u. m. garnitúrák, ebédő-dívánok, ottománok stb. stb.

raktárt tartok

a Megyeház-tér 13. és Simor-utca 22. szám alatt.

Elvállalok továbbá mindennemű kárpitos és díszítő munkákat, valamint **szobák tapétázását**, ugyszintén a kiválasztott minta és rajz szerint megrendeléseket a legjutányosabb árban!

Feltétlen megbízhatóság, elsőrendű munkák.

Kiváló tisztelettel

Vida Elek

2965 kárpitos és díszítő. 57-58

Legelegánsabb cipők

készülnek Csúcs István kitűnő hírnevű cipész műhelyében. Pompás választékot tartok mindennemű lábbeliekből, melyeknek kitűnő minőségűért felelősséget vállalok. Leghíresebb angol cipőkrémek és cipőfenyőmázak. **Raktár-Székesfehérvár, Nádor-utca (Eisenbart órák mellett)** 52-45

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.